

Maria Marcińczuk

Uniwersytet Gdański

pedmk@ug.edu.pl

Sprawozdanie z cyklu seminariów pt. *W poszukiwaniu nowych rozwiązań we wczesnej edukacji: Forum wymiany myśli i doświadczeń*

Dolnośląska Szkoła Wyższa, Wrocław

Interdyscyplinarna Pracownia Badań nad Demokracją w Edukacji oraz Zakład Edukacji Elementarnej Dolnośląskiej Szkoły Wyższej zaproponowali niezwykle ciekawy cykl spotkań o charakterze seminaryjnym. Cykl zatytułowany został *W poszukiwaniu nowych rozwiązań we wczesnej edukacji: Forum wymiany myśli i doświadczeń*. Spotkania kierowane były do praktyków oraz teoretyków i skupiały szerokie grono akademików, studentek i studentów, nauczycielek i nauczycieli edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, dyrektorek i dyrektorów oraz osób zainteresowanych szczególnie problemami edukacji przedszkolnej. W cyklu zaproponowano cztery odrębne seminaria, skoncentrowane wokół wspólnych kwestii, jakimi są dobre praktyki wspierające rozwój dzieci, wiarę w ich potencjał i możliwości.

Pierwsze seminarium poświęcono tematowi: „**Nie – czy mądre, a raczej – jak mądre są dzieci**”. **Refleksje z wizyty w niemieckim przedszkolu w Homberg**. Prelegent, Marcin Starnawski, mówił o pedagogice niemieckiej w kontekście następujących pytań problemowych:

- Czym może nas zaskoczyć niemiecka pedagogika?
- Jak przestrzeń może wspomagać rozwój dzieci?
- Dlaczego warto, żeby dzieci wchodziły na drzewa?
- Czy brak planu = chaos?
- Czy rodzice to klienci przedszkola?

Spotkanie drugie skoncentrowane zostało wokół idei metody projektów opracowanej przez Lilian Katz. Temat seminarium brzmiał: **Metoda projektów aktywną metodą uczenia się małych dzieci (na przykładzie Przedszkola nr 87 im. „Jacusia i Agatki” w Poznaniu)**. Pracę metodą projektów prezentowały, popierając swoje wypowiedzi konkretnymi przykładami zaczerpniętymi z własnej pracy, Alina Małgorzata Skrobek (dyrektorka Przedszkola nr 87) i Magdalena Wysocka (nauczycielka Przedszkola nr 87). Prelegentki podawały przykłady wspierania aktywności procesów uczenia się dzieci, pokazywały wprowadzone w przedszkolu metody rozwijania samodzielności dzieci i poczucia kompetencji w sytuacjach codziennych. Omawiały sposoby wprowadzania w swoim przedszkolu elementów pracy otwartej. Zaprezentowały metodę projektów opracowaną przez Lilian Katz jako wartą wykorzystywania w pracy z małymi dziećmi, zarówno w przedszkolach publicznych jak i prywatnych. Wiarygodności wystąpienia nadawała bogata dokumentacja, liczne fotografie prezentujące przywoływane przykłady pracy z wy-

korzystaniem metody projektu w przedszkolu publicznym. Zaprezentowano konkretne korzyści, jakie przynosi ta praca dzieciom i nauczycielom oraz jak wpływa na zmianę dyskursu dziecka i dzieciństwa w środowisku lokalnym. Podawano rozmaite przykłady możliwych do realizacji projektów, których elementy prezentowały prelegentki w celu pokazania koniecznych zmian, jakie muszą nastąpić, aby można było w szerokim zakresie stosować metodę projektów w pracy przedszkola. Prelegentki podkreślały proces zmiany myślenia i podejścia nauczycieli, sposób planowania i organizacji pracy, omówiły metody dokumentowania i monitorowania swojej pracy. Niezwykle ciekawie mówiły o aranżacji przestrzeni i angażowaniu w nią dzieci oraz o współpracy z rodzicami i społecznością lokalną. Etapy metody projektu zaprezentowano szczegółowo na przykładzie projektu „Domy” zrealizowanego z grupą dzieci czteroletnich.

Kolejne z serii spotkań zatytułowano: **Dokumentacja w przedszkolu – zbędny balast czy źródło inspiracji? Z doświadczeń włoskich przedszkoli w Reggio Emilia we Włoszech.** O doświadczeniu Reggio Emilia opowiadała Aleksandra Maj z Uniwersytetu Łódzkiego, mówiąc o fundamentalnych założeniach podejścia edukacyjnego Reggio Emilia. Przedstawiając jeden dzień z życia przedszkola „Diana”, prelegentka podkreślała doniosłość znaczenia procesu dokumentowania oraz pokazywała jego wielość form i sposobów prowadzenia. Pokazując przykłady, omówiła funkcje dokumentacji pedagogicznej w przedszkolu. Ostatnie z cyklu spotkań poświęcone zostało doświadczeniom skandynawskim. Tematem seminarium były: **Współczesne wyzwania pedagogiczne i problemy badawcze w obszarze wczesnej edukacji w Danii i innych krajach nordyckich. Czy demokracja i partycypacja to wciąż cenione wartości?** Gościem specjalnym był prof. Jana Kampmann, z Uniwersytetu w Roskilde w Danii. Warto wspomnieć, że wśród głównych zainteresowań profesora Kampmanna jest badanie instytucjonalnej codzienności dzieci. Swoje zainteresowania naukowe koncentruje wokół pochodzenia społecznego, etnicznego i płci jako zmiennych warunkujących procesy uczenia się. Rozpoznaje i nazywa dziecięce praktyki oporu i strategie zajmowania pozycji w grupie. Prelegent skoncentrował swoje wystąpienie wokół takich treści, jak demokracja i autonomia jako fundamenty nordyckiego podejścia do wczesnej edukacji i opieki. Szczególną uwagę zwrócił na dziecięcą partycypację oraz przyjmowanie perspektywy dzieci w organizowaniu życia placówki. Sporo czasu poświęcił problemowi kadry pedagogicznej w Danii w kwestii podejmowania próby odzyskania demokracji opartej na perspektywie dziecka.

Opisane seminaria są doskonałym przykładem spotkań, wymiany myśli i doświadczeń oraz inspiracji. Stworzona została potrzebna, o czym świadczyć może ogromne zainteresowanie seminariami (aula, w której się odbywały pękała w szwach), nisza dla dobrych jakościowo spotkań praktyków z teoretykami. Zaprezentowano praktyki wprowadzane, stosowane i rozwijane w Polsce. Bardzo inspirujące okazały się działania podejmowane zarówno na poziomie polskiej edukacji przedszkolnej, jak i na płaszczyźnie międzynarodowej. Inspirację można było czerpać z działań niemieckich, skandynawskich, amerykańskich. Seminaria prowadziła dr Katarzyna Gawlicz z charakterystyczną dla siebie otwartością na promowanie działań na rzecz demokracji i partycypacji dzieci w planowaniu i doświadczeniu działań w placówkach edukacyjnych.